

Täysistunto

Tiistai 17.12.2019 klo 9.59—3.54

3.5. Pääluokka 23 Valtioneuvoston kanslia

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Esitellään valtioneuvoston kansliaa koskeva pääluokka 23.

Keskustelu

18.47 **Kristiina Salonen sd:** Arvoisa puhemies! Tämä pääluokka on herättänyt viime aikoina paljon keskustelua. Erityisesti keskustelua on käyty esimerkiksi puoluetukien nostosta. Varmasti on niin, että kukaan poliitikoista ei halua suorastaan puolustaa puoluetukea, koska yleisesti jotenkin tuntuu olevan sellainen käsitys kansalaisten keskuudessa, että se nähdään jotenkin jollain tavalla huonona tai negatiivisena asiana. Minulle puoluetuessa on kysymys demokratian toteuttamisesta ja sen hinnasta. Erityisesti julkisen puoluerahoituksen tarkoituksena on turvata puoluekentän moniäänisyys ja estää yksityisiä intressejä vaikuttamasta liiaksi poliittiseen päätöksentekoon. Ilman julkista puoluetukea puolueet olisivat täysin riippuvaisia yksittäisestä rahoituksesta, ja se lisäisi rahoittajien intressin vaikutusvaltaa. Puolueet ovat tärkeä osa demokratiaa ja poliittista päätöksentekoa, ja vaihtoehtona puoluetuelle meillä olisi täysin autoritaarinen johtamismalli. Sellaiseen en ole valmis.

Lisäksi haluaisin huomauttaa, että tästäkin huolimatta, että teemme budjetissa puoluetuen korotuksen, tuki tulee ja nousee vuosien 2008—2014 tasolle. Tuki oli jopa hieman korkeampi vielä sitä ennen, eli olemme maltillisesti puoluetukea nyt kasvattamassa.

18.48 **Mari-Leena Talvitie kok:** Arvoisa puhemies! Tähän pääluokkaan 23 kuuluu muun muassa EU-puheenjohtajuuskausi ja Terveet tilat 2028 -asiat, jotka viime kaudella laitettiin eteenpäin. Kun nyt on mahdollisuus näistä asioista kysyä, niin kysyisin pääministeriltä EU-puheenjohtajuuskauteen liittyen: kun nimenomaan tiedetään, että se ei mene enää ensi vuodelle vaan sen tulokset ovat nähtävissä jo tällä hetkellä, niin mitkä ovat niitä keskeisiä EU-puhejohtajuuskauteen liittyviä asioita, tavallaan tavoitteita, joita me olemme saavuttaneet?

Arvoisa puhemies! Sitten se pääkysymys, jonka takia otin puheenvuoron, liittyy tähän Terveet tilat 2028 -ohjelmaan. Me tiedämme, miten paljon sekä kuntapuolella että meidän valtion puolella — itse tiedän enemmän tästä turvallisuuspuolesta, Rajan, Tullin, puolustusministeriön puolesta — sitä kustannuspainetta on näissä sisäilmaongelmissa. Tästä olisi nyt kysynyt: miten niihin liittyviä asioita pystyttäisiin ratkomaan ensi vuonna kokonaistaloudellisesti kustannustehokkaasti?

18.50 **Toimi Kankaanniemi ps:** Arvoisa puhemies! Todellakin nämä ministerien avustajat aiheuttavat aika paljon keskustelua kansan keskuudessa ja toisaalta niitten perustelut,

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

kun nyt viime kesäkuun hallituksen muodostamisen jälkeen avustajamäärä kohosi erittäin reippaasti ja yksi peruste sille oli, että loppuvuosi on EU-puheenjohtajuusaikaa. Ymmärrämme, että silloin on ministereillä hieman normaaliaikaa enemmän tarvetta avustajiin, mutta kun nyt käsittelemme ensi vuoden talousarviota ja näyttää siltä, että taisi tulla uusiin avustajia vielä — oliko se nyt sitten 84. — [Maria Guzenina: Sekö ratkaisee Suomen tilanteen? Ihan aidosti, sekö ratkaisee?] niin kysyn pääministeriltä: miten nyt perustelette, että ensi vuonna, kun puheenjohtajuuskausi päättyy, ministerit tarvitsevat näin paljon avustajia? Kuitenkin esimerkiksi nämä viime aikain tapahtumat — on tapahtunut esimerkiksi asiakirjojen vuotoja aika paljon. Oletteko tutkinut, selvittänyt, että kun avustajamäärä on valtavan suuri, niin siellä säilyy julkiseen hallintoon — joka on sinänsä avointa ja julkista — liittyvä salassapito kuitenkin? Vai mistä johtuu, että valtioneuvoston puitteissa on tapahtunut tällaista, mitä on tapahtunut?

Arvoisa puhemies! Toinen kysymys, joka täällä valtioneuvoston kanslian kohdalla on, on omistajaohjaus. Me tiedämme, että se ei ollut tässä kuluneena syksynä ja ehkä jo vähän pitempäänkään aikaan aivan kunnossa. Siltä osin, arvoisa pääministeri, vaikka te nyt ette ole omistajaohjausministeri, kuitenkin kysyisin näkemystä siihen, että miten te aiotte ja millä aikataululla omistajaohjauksen panna sellaiseen kuntoon, että voimme luottaa, että tältä osin yhteinen etu toteutuu ja myös valtion omaisuutta, jota näissä yhtiöissä on, huolellisesti hoidetaan ja esimerkiksi henkilöstöpolitiikka pidetään sillä tasolla, mitä julkisen työnantajan esikuvallinen toiminta edellyttää.

18.52 Ari Torniainen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tietysti tässä pääluokassa valtioneuvoston kanslian yhteydessä voisi puhua useammastakin asiasta, vaikkapa omistajaohjauksesta, mistä äsken kuultiin jo, tai oikeuskanslerin viraston asioista tai EU-puheenjohtajuudesta, tai kuten edustaja Salonen toi hyvin nimenomaan puoluetöiminnan tukemiseen liittyvät asiat.

Mutta itse haluaisin kiinnittää huomiota, kuten edustaja Talvitie, tähän todella tärkeään asiaan: Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelma. Siihenhän nyt osoitetaan jonkin verran lisäystä tähän vuoteen nähden. Se on omasta mielestäni erittäin tärkeä asia, sillä toimenpideohjelman tavoitteena on julkisten rakennusten tervehdyttäminen sekä sisäilmasta oireilevien hoidon ja kuntoutuksen tehostaminen. Tämä on sikäli iso asia, että tämä on useaa ministeriötä koskeva asia. Se ei ole pelkästään valtioneuvoston kanslian asia, se on eri ministeriöitten asia, se koskee erittäin laajalti julkisia rakennuksia, miksei myöskin yksityisiä rakennuksia, monia kouluja, Senaatti-kiinteistöjä erittäin laajasti. Itse toivon, että tähän asiaan kiinnitetään erityisen paljon huomiota. Tätä hanketta on viime kaudella laitettu alulle, ja on toivottu, että se etenee määrätietoisesti myöskin eteenpäin.

Oikeastaan kysymys kuuluu, voisinko esittää sen, arvoisa pääministeri: kuinka tätä hanketta todella konkreettisesti viedään eteenpäin? Itse toivon, että siihen kiinnitetään huomiota ja myöskin koulutukseen panostetaan, jotta on myöskin nimenomaan ammattiosaajia rakentamaan terveellisiä rakennuksia tulevaisuudessa. Se on meille elintärkeää, meidän nuorisolle ja miksei kaikille meidän kansalaisille.

18.54 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston kanslia on itse asiassa hyvin tärkeä pääluokka, jolla on vastuu monesta erittäin tärkeästä asiasta, kuten esimerkiksi Suomen EU-politiikan johtamisesta ja toisaalta myös hallitusohjelman toimeenpanosta.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Tähän hallitusohjelman toimeenpanoon liittyen kysynkin nyt — kun pääministerikin sattuu täällä olemaan paikalla — sitä, kun olemme tänään esimerkiksi keskustelleet täällä ympäristöpolitiikasta ja hallitusohjelman tavoitteet ympäristö- ja ilmastopolitiikan suhteen ovat äärimmäisen kunnianhimoiset, kuten oli myös Suomen tavoite EU-politiikan suhteen nyt Suomen puheenjohtajuuskaudella: Miten, pääministeri, arvioitte, kuinka Suomi tässä tavoitteessa onnistui? Saimme lukea nyt kuluneella viikolla, että kaikkiin tavoitteisiin valitettavasti ei nyt ole päästy. Miten arvioitte, kun esimerkiksi Puola nyt irtisanoutui tavoitteiden toimeenpanosta, millä aikataululla mahdollisesti tämäkin maa voitaisiin näihin tavoitteisiin saada sitoutettua?

Toisekseen kysyisin vielä näistä Suomen omista ilmastopolitiikan tavoitteista, kun tänään valitettavasti oli hyvin vähän aikaa kysellä ilmasto- ja ympäristöministeri Mikkoselta näistä asioista. Kunnianhimoiset ovat tavoitteet, mutta toimenpiteet, kuten valiokunnassa kuulumme, ovat hyvin pitkälti jääneet vielä puuttumaan, ja päästöjen vähennykset ensi vuoden osalta jäävät hyvin pieniksi verrattuna siihen, mitä siihen meidän päästötavoitteeseemme pääsemiseen tarvittaisiin. Millä aikataululla pääministeri arvioi, että hallitusohjelmaa näiltä osin toimeenpannaan?

18.56 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Kristillisdemokraatit tällä momentilla tuo esille sen, että täällä ministereitten ja heidän valtiosihteeriensä ja erityisavustajiensa palkkauksesta tulisi vähentää 5 miljoonaa euroa, koska tätä runsasta määrään on perusteltu sillä, että Suomen EU-puheenjohtajuuskausi on vaatinut suuremman avustajakunnan, ja nyt sitten toivotaankin, että kun puheenjohtajuuskausi lakkaa, niin todellakin kriittisesti sitten tarkastellaan sitä avustajien määrää, jossa esimerkiksi viime hallitukseen nähden lisäykset olivat hulppeita, ja tietysti vielä sitten palkankorotukset tällä samalla momentilla.

Toinen asia, mitä tässä luokassa käsitellään, on omistajaohjauspolitiikka, ja siinä toki odotamme, että valtioneuvostolta tulee nyt sitten näitä periaatelinjauksia. Nämä ovat tärkeitä, kun ajatellaan, että kuitenkin tässä hallitusohjelmassa niin suuri osa hallitusohjelman tulopuolesta perustuu sille, että valtionomaisuutta ollaan myymässä, ja siinä mielessä näitten myyntien kyllä tulee tapahtua tavalla, joka on avointa ja läpinäkyvää, ja vastaavantyyppisiä sotkuja kuin Postin omistajaohjauksessa ei kyllä kaivata valtionyhtiöihin muilta osin.

Senaatti-kiinteistöt sisältyy myöskin tähän, ja tämä on sellainen, joka kansalaisia jatkuvasti puhututtaa, koska Senaatti-kiinteistöjen tuottovaatimukset ovat kohtuullisen kovia verrattuna siihen, mitä on kiinteistömarkkinoilla yleensä, ja se aiheuttaa sen, että teimme tähän sitten mille tahansa momentille täällä määrärahalisäyksiä, niin jos nämä eri toimijat ovat Senaatti-kiinteistöjen omistamissa tiloissa, monet määrärahalisäykset valuvat sitten kasvaneisiin kiinteistökuluihin, joten pitäisi kyllä nyt saada jonkinlainen roti tähän Senaatti-kiinteistöjen toimintaan. Sitten vielä se, että esimerkiksi Puolustusvoimien puolelta kuulee, että siellä on erittäin huonossa kunnossa tiloja runsaasti, siis sisäilmaongelmaisia, ja siinä mielessä tässä momentilla käsitellään myöskin näitä sisäilmaohjelmia, Terveet tilat -ohjelmaa. Täytyy toivoa, että yhdenkään nuoren varusmiehen varusmiespalvelus ei päättyisi sen tähden, että tilat ovat niin huonossa kunnossa nimenomaan sisäilmanlaadun takia ja että nuoret eivät pysty sitten suorittamaan sitä haluttua varusmiespalvelustaan vaan se keskeytyy terveydellisiin syihin.

Tässä yhteydessä vielä tuohon EU-puheenjohtajuuskauteen liittyvä kysymys: nyt kun näyttää siltä, että maatalouden rahat tulevat leikkaantumaan rahoituskehysneuvotteluitten

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

yhteydessä, niin onhan se nyt sitten varmaa, että kansallisesti kompensoidaan se, mikä tuolla EU-pöydissä näytetään häviävän? Toivoisin, että pääministeri tähän asiaan nyt sanoisi sanansa.

18.59 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvoston kanslia seuraa muun muassa hallitusohjelman toteutumista ja huolehtii osaltaan hallitusohjelmassa mainittujen tavoitteiden toteutumisesta. Tiedustelin teiltä, hyvä pääministeri, myös lakihankkeiden etenemisestä ja siitä, että saamme Suomessa hyvää lainsäädäntöä. Viime kaudella oli nämä kuuluisat sote-lait, jotka kaatuivat itse mahdottomuuteensa. Toki siinä oli myös hallituspuolueiden välistä skismaa keskenään. Mutta nyt esimerkiksi tämä hoitajamitoituslakiesitys, joka on pysähtynyt: lupasitte, että se tuodaan vuoden loppuun mennessä, mutta joh-tuen tästä hallituskuoron uudelleenasettelusta, tämä esitys on myöhässä. Millä tavalla tur-vaatte, että kansalaiset voivat luottaa siihen, että lakiesitykset oikeasti etenevät? Sillä tei-dän tehtävänä on myös arvojen ja asenteiden muutoksen ja yleisen suhtautumisen — miten ihmiset suhtautuvat tähän politiikkaan — ylläpitäminen. Se voi heikentää sitä asennetta, jos lakiesitykset eivät etene, vaan ne torppautuvat jotenkin kummallisesti.

19.00 Merja Mäkilä-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Rakentamisen laatuun liittyvät ongelmat nousevat toistuvasti esiin sekä julkisessa rakentamisessa että uudisrakentamisessa. Myös tarkastusvaliokunta on seurannut kannanottona tilannetta jo vuosien ajan, ja vuonna 2018 aloitettu laaja ja poikkihallinnollinen Terveet tilat 2028 on tärkeä hanke eduskunnan kannanottojen toteuttamisessa.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä Terveet tilat -hankkeeseen on ehdotettu puolentoista miljoonan euron määrärahaa, ja julkisen talouden suunnitelmissa hankkeeseen on varattu seuraaville vuosillekin puolitoista miljoonaa vuosittain. Tarkastusvaliokunnassa kuulimme tästä asiasta asiantuntijoita, ja kaikki asiantuntijat olivat huolissaan resurssien riittävydestä ja siitä, että talousarvioon varattu määräraha ei mahdollista riittävästi hankkeen tuloksellista toteutusta. Hankkeen tavoitteiden saavuttaminen edellyttäisi lisää osaavaa henkilöstöä ja taloudellisia kannustimia erityisesti sinne kuntasektorille. Enemmän resursseja tarvittaisiin myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osa-alueelle, ja nyt näyttää siltä, että jo hankkeen alkuvaiheessa esimerkiksi kaikkia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osahankkeita ei ole voitu toteuttaa suunnitellusti näiden resurssien vähäisyyden takia.

Me kaikki tiedämme, että kuntien mahdollisuudet korjata ja uudistaa vanhaa rakennuskantaa vaihtelevat kovasti ja taloudellisten resurssien lisäksi kunnissa tarvitaan paljon tukea sisäilma-asioiden hallintaan liittyvissä asioissa, muun muassa rakennusterveysosaamisessa, terveydellisten riskien arvioinnissa, hyvien käytäntöjen omaksumisessa, rakennuskannan ylläpidossa, korjauskohteiden priorisoinnissa, eri toimijoiden yhteistyössä ja viestinnässä, ja ilman taloudellista ja muuta tukea kuntien on hyvin vaikea edetä tässä asiassa.

No, sen lisäksi sisäilmakysymysten osaamista ja koulutusta tulisi lisätä ja parantaa, jotta alan asiantuntijoita olisi riittävästi, koska tämä puute alan asiantuntijoista näkyy minun käsittääkseni myös esimerkiksi ympäristöministeriössä sillä tavalla, että siellä ei ole ollut ajoittain yhtään sisäilmaongelmiin erikoistunutta asiantuntijaa, vaikka kuvittelisi, että siellä nimenomaan tätä tietoa tarvitaan, ja pätevän asiantuntijan löytämisessä on ollut todella vaikeuksia. Tähän on onneksi tulossa sitten korjausta, eli Terveet tilat 2028 -ohjelmassa on tarkoitus käynnistää selvitys nykyisen kiinteistö- ja rakennusalan koulutuksen tuottamasta

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

sisäilmaosaamisesta. Mutta minua nyt todella kiinnostaisi kuulla, miten tätä tärkeää hanketta on tarkoitus viedä tuloksellisesti eteenpäin.

Puhemies Matti Vanhanen: Vaikka pääministeri vastaa hallitusohjelman seurannasta ja toteutumisesta, niin pyydän, että koitetaan keskittyä valtioneuvoston kanslian määrärahoihin. Meillä tämän jälkeen yleiskeskustelu jatkuu budjetista, mikä antaa mahdollisuuden kaikkien budjetissa olevien teemojen käsittelyyn.

19.04 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Täällä Valtioneuvoston kanslia -pääluokassa todella on tämä Terveet tilat -toimenpideohjelma ja rahoituksen osoittaminen siihen. Toki se koskee hankintoja ja selvityksiä, joita sitten valtioneuvoston kanslia tekee, mutta kuten täälläkin todetaan, niin sama määräraha on opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön pääluokissa — tai ei sama määräraha, mutta tämä määrärahakokonaisuus.

Minusta on tärkeä keskustelu, minkä edustaja Talvitie ja sitten edustajat Torniainen ja Mäkisalo-Ropponen ja muut aloittivat, ja haluan itse asiassa vielä nostaa esille sen — ja tämä jos mikä kuuluu minusta mielestäni myöskin kokonaisuuteen — että tässä meillä on myöskin kyseessä kohde, joka voisi tuottaa säästöä budjettiin. Yleensä me aina esitämme määrärahalisäyksiä ja toiveita jostain lisää, mutta kun tämän me hoitaisimme hyvin, niin siinä voisi olla jopa säästökohdetta.

Otan esimerkkinä sen, että nämä Terveet tilat liittyvät esimerkiksi kuntien talouteen. Me tiedämme nyt jo, että yksi syy kuntien tiukkaan taloustilanteeseen on näitten rakennusten heikko kunto ja siihen tarvittavat investoinnit, mutta myöskin se, että esimerkiksi valtion maksamat investointiavustukset voivat mennä täysin hukkaan sillä, että tehdään sellaista jälkeä, joka ei poista näitä kosteusongelmia, ja tila on remontin jälkeenkin joidenkin vuosien päästä käyttökelvoton, rakennuttajat ovat häipyneet ja valtio perii takaisin maksamiaan investointiavustuksia, jolloin kunnat jäävät tässä ikään kuin täysin yksin. Toinen asia on se, että ihmiset sairastuvat. Ne kustannukset tulevat suoraan sosiaali- ja terveyspalveluihin, puhumattakaan lainkaan tietenkään niistä inhimillisistä kustannuksista, joita ne ihmisille tuovat.

Eli ehkä toivoisin, että kun tämän toimenpideohjelman kokonaisrahoitus on nyt niin monen eri sektorin alla, niin valtioneuvoston kanslian kauttakkin otettaisiin kokonaisvastuu tästä, koska tässä meillä on todella tärkeä asia huolehdittavana — ja mahdollinen säästökohde.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari ja sen jälkeen pääministeri.

19.06 Pasi Kivisaari kesk: Puhemies! Täällä on monessa puheenvuorossa tuotu esille tämä keskustelu Terveet tilat 2028 -ohjelmasta, johon tulee siis 1,5 miljoonan euron rahoitus, joka on siis lisäystä vuodelle 19, mikä on tietenkin hyvä asia. Näitten julkisten rakennusten tervehdyttäminen ja sisäilmasta oirehtivien hoidon ja kuntoutuksen tukeminen on totta kai äärimmäisen tärkeä asia. Suomessa näitten sisäilmaongelmien kustannukset mitataan miljardeissa, ja monet kunnat — niin kuin täällä on todettu — kriisiytyvät sairaiden rakennusten kanssa. Tähän keskusteluun myöskin lisähaastetta tuo tuore Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kansallinen sisäilmakartoitus, joka myös toteaa lukuisia asiaan liittyviä haasteita ja murheita.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Ymmärrän toki, että pääministerin isossa kokonaisuudessa tämä ei välttämättä ole aivan sitä ydinluokkaa, mutta en malta silti olla kysymättä, millä keinoilla pääministeri näkee — tämän Terveet tilat -ohjelman lisäksi — hallituksen kykenevän vastaamaan tähän ihmisen terveyteen, inhimilliseen tragediaan ja myös taloudellisia resursseja vaativaan ongelmaan.

19.08 Pääministeri Sanna Marin: Arvoisa puhemies! Vastaan tässä välissä, joudun sen jälkeen valitettavasti poistumaan. Täällä varmasti keskustelu jatkuu vielä. Valtioneuvoston kanslian pääluokkahan on pienimpiä pääluokkia. Sen menot muodostuvat lähinnä kanslian ja oikeuskanslerinviraston toimintamenoista, poliittisen toiminnan tukemisesta, valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnasta sekä EU-politiikan kansallisesta valmistelusta.

Valtiovarainvaliokunta on esittänyt valtioneuvoston kanslian määrärahoihin noin 50 miljoonan euron vähennystä tähän vuoteen verrattuna, ja tämä tietenkin johtuu pääosin siitä, että EU-puheenjohtajuuskauden jälkeen näille määrärahoille ei enää tässä määrin ole tarvetta. Lisäksi pientä vähennystä aiheutuu eräiden valtioneuvoston yhteisten tietojärjestelmien kehittämishankkeista ja rahoituksen päättymisestä.

Edustaja Talvitie kysyi, mitkä ovat EU-puheenjohtajuuskauden niitä keskeisiä onnistumisia ja tuloksia, mitä me olemme saaneet aikaiseksi. Näitä on useita, mutta nostan kolme, mielestäni kolme keskeisintä ja tärkeintä, joita olemme pitäneet myös esillä.

Ensinnäkin pidän isona onnistumisena sitä, että saimme viime viikolla sovittua EU:n yhteisestä tavoitteesta, siitä, että EU on hiilineutraali vuonna 2050. Tämä on hyvä saavutus. Se ei kuitenkaan ole riittävä. Meillä on vielä paljon työtä tehtävänä tässä kokonaisuudessa.

Mitä tulee Puolaan, niin Puolan osaltahan tilanne on se, että vielä tässä vaiheessa he eivät ole sitoutuneet — vaikkakin he ovat sitoutuneet tähän tavoitteeseen, tähän yhteiseen eurooppalaiseen tavoitteeseen — niin eivät vielä sen toimeenpanoon. Tähän tullaan palaamaan keväällä, ja toivottavasti kesäkuuhun mennessä myös Puolan osalta tämä toimeenpanokysymys on ratkaistu. Tähän liittyy olennaisena osana tietenkin kysymys rahoituksesta, ja varmasti yhtenä asiana hiersi se, että monivuotisesta rahoituskehyksestä ei vielä tässä vaiheessa ole kokonaisuudessaan sovittu.

Tästä tuleekin tämä toinen asia, missä mielestäni olemme onnistuneet: siinä, että olemme nyt saaneet luovutettua tämän monivuotisen rahoituskehyksen kokonaisuuden Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, eli siirrymme siihen seuraavaan vaiheeseen, jossa sitten konkreettisesti pääsemme myös tästä asiasta päättämään. Tämä oli toinen onnistuminen. Teimme sen työn, mitä meiltä odotettiin ja edellytettiin, ja nyt olemme siirtäneet viestikapulan seuraavaan vaiheeseen ja pääsemme tästä toivottavasti ensi vuoden alkupuoliskolla sitten myös päättämään.

Ja kolmantena onnistumisena on se, että tämä oikeusvaltioperiaate on nyt sidottu kiinteäksi osaksi budjettiprosessia. Tämä on iso saavutus.

Määrärahalisäyksiä esitetään valtioneuvoston kanslian osalta myös ilmastopolitiikan pyöreän pöydän työhön, Terveet tilat -ohjelmaan, josta täällä on paljon puhuttu. On hyvä, että siihen tulee määrärahalisäystä, ja pidän sitä tärkeänä, kuten täällä puheenvuoroissa on esitetty. Lisäksi tulee määrärahalisäystä myös Leo Mechelin -historiahankkeen aloittamiseen ja Euroopan hybridiuhkien osaamiskeskuksen Suomen maksuosuuteen. Lisäksi aiempien kertaluonteisten leikkausten päätyminen nostaa määrärahatasoa useilla momenteilla.

Arvoisa puhemies! Sopiiko, että jatkan? [Puhemies: Kyllä!] Eniten huomiota valtioneuvoston kanslian pääluokassa on saanut ministerien ja heidän avustajiensa ja valtiosihtee-

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

rien määrä. Tämän johdosta momentin 23.1.02 määrärahaan on esitetty 5 miljoonan euron lisäystä. Samalla puolue toiminnan tukeen on esitetty 6 miljoonan lisäystä. Tämänkin lisäyksen jälkeen puolue toiminnan tuki on kuitenkin alemmalla tasolla kuin se oli ennen siihen kohdistuneita leikkauksia vuonna 2012, ja tämäkin on hyvä pistää merkille.

Sitten täällä tuli vielä kysymyksiä yleisesti ottaen hallituksen ilmastopolitiikasta, edustaja Multala kysyi tästä. Meillä on hallituksella on kunnianhimoinen tavoite siitä, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, ja mikäli olen ymmärtänyt oikein, niin kokoomus myös tätä yleistä tavoitetta tukee, sitä, että tavoittelemme hiilineutraaliutta.

Pitää tässä kokonaisuudessa muistaa se, että me emme ole sitoutuneet siihen, että Suomi on hiilineutraali 4 vuodessa, eli kaikkia toimia tällä hallituskaudella ei pystytä tekemään. Olemme sitoutuneet siihen, että Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Meidän tärkeä tehtävämme on nyt saattaa Suomen politiikka siihen asentoon, että tämä tavoite tuolloin saavutetaan. Tämä on meidän tehtävämme, ja tietenkin tämän hallituksen pitää pystyä tekemään niitä päätöksiä, jotka varmistavat sen, että tässä tavoitteessa onnistutaan.

Edustaja Essayah kysyi maatalouspolitiikasta ja siitä, miten varmistetaan se, että Suomessa on tulevaisuudessa ruoantuotantoa ja elinvoimainen maatalous. Kokonaisuudessaan pidän myös tätä tärkeänä kysymyksenä, ja olemme sitoutuneet siihen, että näitä tukien mahdollisia menetyksiä kompensoidaan.

Edustaja Juvonen kysyi hoitajamitoituksesta ja ylipäänsä lakien valmistelusta. Taisi olla eilen, kun tästä asiasta viimeksi keskustelimme pääministerin tiedonannon yhteydessä, ja tuolloin vastasin, että tärkeämpänä kuin sitä, tuleeko se huomenna vai tuleeko se sitten tammikuun alussa, pidän siitä, että tämä lakikokonaisuus on kestävä niin, että se myös sitten on käytännössä toimiva ihmisten arjessa. Me emme osanneet ennakoida hallituskriisiä, joka tuli meidän eteemme. Siitä on seurannut viivästyksiä myös tämän lain valmistelun osalta, ja tämä on tilanne, johon emme olleet varautuneet, ja nyt elämme sen jälkeistä aikaa.

Itse tavoite tästä hoitajamitoituksesta on kyllä yhteinen. Me pidämme erittäin tärkeänä sitä, että suomalaiset ikäihmiset saavat laadukasta vanhustenhoivaa ympärivuorokautisessa hoivassa ja että toteutetaan hoitajamitoitus. Tähän hallitus on sitoutunut, ja tämän pyrimme kokonaisuudessaan myös ratkaisemaan. Uskon, että tästäkin salista löytyy erittäin laaja tuki sille, että meidän vanhustenhoivamme kriisiin, joka on todellinen, löydetään ratkaisuja. Voitte olla vakuuttuneita siitä, että tämä on meille sydämenasia.

19.14 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Nostaisin tästä keskustelusta yhden asian esille eli tämän puoluetuki-huomion. Tämähän on vuonna 1966 käyttöön otettu järjestelmä Suomessa, ja sitä puoluetukeahan saavat kaikki eduskunnassa edustetut puolueet, ja sen lisäksi sitä voivat saada sellaiset puolueet, jotka ovat vaaleissa saaneet 2 prosentin kannatuksen. Tämä on siis kansainvälinen käytäntö, muissakin maissa näitä puoluetukia on, ja on tärkeätä, että tähän myöskin Suomi panostaa.

Perussuomalaiset ovat tyypillisesti populistisena puolueena tarttuneet tähän — kun tämä kansalaisten silmissä ja suissa ei maistu hyvältä — että mielellään tätä puoluetukea supistettaisiin, niin kuin he nytkin esittävät sitä samaa asiaa. Silloin kun he olivat hallituksessa, he eivät kuitenkaan vaatineet sen puoluetuen poistamista. Eli tässäkin on tämä sopivuus silloin, kun se poliittisesti tuntuu hyvältä, silloin asiaan vedotaan.

Haluan muistuttaa, arvoisa puhemies, siitä, että puoluetuella pyritään vahvistamaan suomalaista poliittista järjestelmää, puoluejärjestelmää, jonka puolueet ovat suomalaisissa

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

edustuksellisessa demokratiassa tämän kansanvallan ydintä. Ja siinä mielessä minusta on väärin, että vähättelemme sitä merkitystä, mikä puolueilla on. Me tiedämme sen hyvin, että jos puoluetuki on nolla, niin silloin puolueet joutuvat hankkimaan rahoitusta muista lähteistä, ja se on paljon kyseenalaisempaa, että kuinka legitiimiä ja hyödyllistä ja mielekästä on sitoa puolueita joihinkin muihin intresseihin kuin siihen oman poliittisen toimintansa edesauttamiseen.

Arvoisa puhemies! Minulla on myöskin kokemuksia maista, joissa ei ole puolueita, Euroopastakin. Olen juuri pari viikkoa sitten tullut Valko-Venäjältä seuraamasta sikäläisiä parlamenttivaaleja, ja voin kertoa perussuomalaisille, jos he ihailevat sellaisia järjestelmiä, joissa eivät puolueet toimi — jos ikään kuin lähtökohtana on, että puolueita pitäisi tukea, kun se näyttää olevan aihe, joka näin nostetaan — että Valko-Venäjällä vaan parlamenttivaaleissa käytännössä ei ollut puolueita. Valtaosa valituista kansanedustajista, 90 prosenttia, oli itsenäisiä — he eivät olleet tosiasiassa itsenäisiä vaan sidoksissa tietysti presidenttivaltaiseen järjestelmään. Tämähän on hyvin tyypillistä, että maissa, jotka ovat yksivaltaisia, puolueet ovat heikkoja. Maissa, jotka ovat kansanvaltaisia ja joissa edustuksellinen demokratia todella toimii tehokkaasti, myöskin puolueilla on keskeinen rooli, ja siihen minä, arvoisa puhemies, vetoan, kun totean, että kansanvallan perusrakenne näissä järjestelmissä, missä me toimimme — jotka ovat siis edustuksellisia demokratioita — on sellainen, että puolueilla on keskeinen rooli, ja kunnioitetaan sitä ja annetaan sille kunnon tila, ja on järkevää myöskin, että puoluetuki pidetään riittävällä tasolla.

19.17 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan vielä nostaa esiin tämän Terveet tilat -hankkeen ja kiitän kaikkia edustajia, jotka sen täällä esiin nostivat. Tosiaan hallitusohjelmaanhan kirjasimme, että tämä hanke on hyvä, mutta sen kunnianhimon tasoa on nostettava. Siinä mielessä hyvä, että lisärahaa nyt on osoitettu.

Täällä on paljon puhuttu rakennusten korjaamisesta, ja siihen tosiaan tarvitaan lisää osaamista ja resursseja. Samoin rakentamisen laatuun on kiinnitettävä huomiota. Mutta on todella tärkeätä, että nyt puututaan ja löydetään keinot myös näiden jo sairastuneiden ihmisten auttamiseen. Sisäilmasta sairastuneet odottavat viimein apua hankaliin elämäntilanteisiinsa.

Tätä kokonaisuutta viedään nyt eteenpäin valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan kautta erillisenä VN TEAS -hankkeella. Tämän hankkeen nimenä on Sisäilmaongelmista kärsivien auttaminen ja tukeminen. Selvitysten on määrä valmistua toukokuuhun 21 mennessä, mutta haluan korostaa sitä, että apua tarvitaan ja odotetaan kipeästi jo nyt ja on todella tärkeää, että tämä hanke ei jää erilliseksi saarekkeeksi valtioneuvoston kansliaan, vaan siihen integroidaan nyt vahvasti sosiaali- ja terveysministeriö ja muut relevantit tahot mukaan etsimään niitä käytännön ratkaisuja. Hallitusohjelmaan tehtiin hyvät kirjaukset, ja nyt hallitukselta tosiaan odotetaan viimein toimia.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja niitä jatketaan myöhemmin tässä täysistunnossa.

Keskustelu keskeytettiin kello 19.09.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Keskustelua jatkettiin kello 03.48.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua pääluokasta 23.

3.48 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Hallitus lisää omia ministeri-, valtiosihteeri- ja erityisavustajamäärärahojaan pöyristyttävät 77 prosenttia verrattuna kuluvan vuoden 2019 varsinaiseen budjettiin. Nousua selittävät myös palkankorotukset. Valtiosihteerien määrä kasvaa neljästä valtiosihteeristä 15 valtiosihteeriin ja erityisavustajien määrä 42 erityisavustajasta 70 erityisavustajaan. Lisäksi ministerien määrää on lisätty kahdella. Myös ministeriöissä ja niiden pääluokkien alla olevien politrukkien määrärahoja lisätään.

Hallituksen perustelut tälle massiiviselle korotukselle ontuvat. Avustajien määrän kaksinkertaistamisen perusteet eivät ole selitettävissä tavan kansalaisille hyvällä omallatunolla, suoraan silmiin katsoen.

Arvoisa puhemies! Valmisteluresurssien massiivista lisäämistä on vaikea selittää myöskään lainsäädäntötyön laadun parantamisella. Kun katsoo hallituksen sekoiluja, on todettava, että lusikkojen lisääminen ei ole parantanut sopan makua. Sen sijaan heikko kommunikaatio ja ministerien omilla tonteillaan sooloilu ja koheltaminen ovat kyllä lisääntyneet.

Kokoomus haluaa kohtuullistaa näitä mittavia politrukkiläännityksiä ja suojatyöpaikkojen luontia ja esittää siksi leikattavaksi puolta lisäresurssista. Näemme, että tämä on vain oikeus ja kohtuus.

3.50 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Minäkin kyllä hämmästelen, suorastaan pöyristyn Marinin hallituksen avustajien palkkakuluista. Siis kokonaisuudessaan palkkakulut nousevat tosiaan 77 prosenttia verrattuna Sipilän hallituksen palkkakuluihin, ja avustajamenot paisuvat 4,5 miljoonasta eurosta noin 8 miljoonaan euroon vuodessa, kun avustajien määrä todella lähes kaksinkertaistui verrattuna Sipilän hallitukseen. Kun katsotaan koko kauden tasolla, Marinin hallituksen avustajien palkkoihin menee 32 miljoonaa euroa, ja jos verrataan nyt sitten hallituksen panostuksiin esimerkiksi vanhuspalveluihin, niin puhutaan samoista suuruusluokista kuin tämä vuosittainen lisäys näihin palkkamenoihin. Tämä on kyllä perin erikoinen arvovalinta.

3.51 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Tämä edesmenneen hallituksen ja tämän Marinin hallituksen avustajien määrä on täysin — voisi jopa sanoa, että on kuvottavaa, että näin rankka lisäys on tehty tänne. Ministerien määrä on kasvanut ja erityisavustajien määrä on kasvanut, siellä on taustajoukoissa henkilökunta tuplaantunut. Itse arvelen, että se johtuu lähinnä siitä, että tiettyjen puolueiden, kuten esimerkiksi keskustan, kannatus oli vaaleissa niin heikko, että heillä jäi monta edustajaa ulos. Tai ehkä puoluetoimistolla joudutaan irtisanomaan jotain väkeä, kun puoluetuki pienenee niin paljon, niin heille sitten löydettiin tällainen turvasatama täältä hallituksen taustajoukoista. Näin saadaan pidettyä heidät remmissä mukana ja edelleen seuraaviin vaaleihin ehdokkaiksi. Minun mielestäni tämä on vähän semmoinen tilanne, että tällä ostetaan demokratian kannatusta. Tätä ei voi hyväksyä millään tavoin. Pitää sanoa, että tuo Vestman puhui äsken asiaa tuossa puheenvuorossaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Budjetin alikohta PTK 84/2019 vp

Pääluokan käsittely keskeytettiin.